

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávání v předmětu ČLOVĚK A JEHO SVĚT 5

- rozvíjí základní vědomosti o živé a neživé přírodě;
- seznamuje žáky se základními poznatkami o Zemi a vesmíru;
- seznamuje žáky s životem organismů v cizokrajných ekosystémech;
- motivuje žáky k zájmu o přírodu;
- ukazuje na jednotlivé jevy v přírodě a vzájemnou propojenosť jednotlivých složek přírody;
- učí žáky chápat člověka jako součást přírody a zároveň si uvědomovat jeho odlišnost;
- vede žáky k pochopení stavby a funkce jednotlivých tělních soustav člověka;
- učí žáky pečovat o své zdraví;
- vede k úctě k životu v jakékoli formě;
- motivuje žáky k vytváření dobrých mezilidských vztahů, zvláště v rodině a mezi spolužáky;
- učí žáky rozpozнат nežádoucí chování – šikanu, týrání a sexuální zneužívání – a ukazuje, jak se zachovat;
- učí žáky vhodně využívat elektronické prostředky a dodržovat pravidla bezpečnosti;
- vede žáky k rozpoznání rizik návykových látek, motivuje je k jejich odmítání a poskytuje návod, jak je odmítout;
- ukazuje další rizikové situace a poskytuje návody k jejich zvládnutí;
- seznamuje žáky se základními postupy první pomoci při život ohrožujících stavech i dalších zdravotních obtížích;
- učí žáky, jak zavolat odbornou pomoc zejména při život ohrožujících stavech;
- učí žáky, jak se chovat v případě mimořádných událostí;
- učí žáky pracovat samostatně, ve skupinách i s vyučujícím;
- zadává úkoly přiměřené věku.

Klíčové kompetence žáků

1. Kompetence k učení

Žák:

- snaží se na základě získaných poznatků vyvodit obecné závěry;
- využívá získaných poznatků při pozorování a zkoumání přírody;
- samostatně nebo ve skupině vyhledává nové poznatky;
- učí se ohodnotit výsledky své práce.

2. Kompetence k řešení problémů

Žák:

- hledá řešení přiměřená náročnosti úkolů;
- ověřuje si správnost svých poznatků.

3. Kompetence komunikativní

Žák:

- komunikuje ve skupině;
- spolupracuje na zadávaných úkolech;
- prezentuje výsledky své práce;
- dokáže přijmout pochvalu i kritiku;
- při verbální komunikaci používá správnou terminologii.

4. Kompetence sociální i personální

Žák:

- dokáže pracovat ve skupině spolužáků;
- zvládá prezentovat svůj názor a respektovat názory ostatních;
- hodnotí svou práci pro skupinu.

5. Kompetence občanské

Žák:

- respektuje hygienická a bezpečnostní pravidla;
- chrání zdraví své i svých spolužáků;
- při úrazu zavolá odpovědného dospělého;
- dokáže poskytnout první pomoc zejména při život ohrožujících stavech;
- dokáže přivolat odbornou pomoc;
- udržuje v čistotě okolí školy i bydliště, chrání přírodu.

6. Kompetence pracovní

Žák:

- vykoná zadanou práci s ohledem na svůj věk.

POROZUMĚNÍ V SOUVISLOSTECH

(Přírodověda 5)

- doložka MŠMT do r. 2022

UČIVO A OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA

Vyučovací předmět: ČLOVĚK A JEHO SVĚT, 5. ROČNÍK

I. ŽIJEME NA ZEMI

Učivo:

- podmínky života na Zemi
- gravitace
- teplo a světlo
- pohyby Země, střídání čtyř ročních období
- rozmanitost života na Zemi, podnebné pásy
- vzduch, atmosféra, počasí
- voda
- pozorování neživé přírody
- nerosty a horniny, nerostné suroviny – nerudní suroviny, rudy, paliva
- půda

Očekávané výstupy:

Žák:

- uvědomuje si podmínky života na Zemi, jejich nezbytnost pro život organismů;
- na základě poznatků o Zemi popíše pohyby Země, uvede jejich rychlosť a důsledky;
- vysvětlí pojem „podnebné pásy“ a uvede jejich základní charakteristiky;
- rozpozná zástupce rostlin a živočichů typické pro jednotlivé podnebné pásy;
- uvede příčiny přizpůsobování se organismům vnějším podmínkám;
- dělí nerostné suroviny na nerudní suroviny, rudy a paliva (energetické suroviny), dokáže uvést konkrétní příklady a jejich využití;
- uvědomuje si, jakým způsobem člověk získává energii a k čemu mu slouží;
- charakterizuje vznik půdy, její složení a význam.

II. ŽIJEME VE VESMÍRU

Učivo:

- Měsíc
- Slunce a sluneční soustava – planety, planetky, meteoroidy a komety
- hvězdy, galaxie a vesmír
- pozorování a zkoumání vesmíru

Očekávané výstupy:

Žák:

- rozlišuje pojmy „měsíc“ a „Měsíc“;
- rozlišuje fáze Měsíce;
- vysvětlí pojem „Slunce“ a jeho význam pro život na Zemi;
- popíše složení sluneční soustavy;
- pojmenuje planety kamenné a plynné, dokáže uvést jejich základní charakteristiky;
- uvede základní informace o postavení Země ve vesmíru;
- orientuje se v rozdílech mezi menšími tělesy sluneční soustavy (komety a meteorická tělesa);
- definuje pojmy „hvězda, souhvězdí“, rozlišuje pojmy „galaxie“ a „Galaxie“;
- ví, jakými způsoby lze pozorovat vesmír ze Země a z vesmíru.

III. ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

1. ČLOVĚK JE SOUČÁSTÍ PŘÍRODY

Učivo:

- společné znaky a odlišnosti člověka a ostatních živočichů
- stavba lidského těla
- orgánové soustavy
- období lidského života

Očekávané výstupy:

Žák:

- dokáže pojmenovat společné znaky a odlišnosti člověka a ostatních živočichů;
- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí orgánových soustav;
- popíše, čím jsou jednotlivé orgánové soustavy tvořeny;
- uvědomuje si možná nebezpečí poranění orgánových soustav;
- dokáže se účelně chránit proti poranění orgánových soustav;
- umí poskytnout první pomoc při život ohrožujících stavech, ale i dalších zdravotních obtížích;
- v modelových situacích předvede zásady první pomoci při život ohrožujících stavech;
- dokáže ošetřit drobná poranění;
- zná zásady zdravé výživy, uplatňuje návyky související s podporou zdraví;
- rozlišuje jednotlivé vývojové etapy lidského života, orientuje se ve vývoji člověka před jeho narozením a po něm.

IV. ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Učivo:

- rodina, manželství
- péče o děti, komunikace v rodině, manželská komunikace
- mezilidské vztahy, pravidla slušného chování, řešení konfliktů
- racismus, globální problémy
- šikana, týrání, sexuální zneužívání
- člověk a informace – komunikace na internetu, kyberšikana, nákupy přes internet, násilí v médiích, reklama
- zdraví a závislost – drogy, odmítnutí drogy, další druhy závislostí
- osobní bezpečí – cesta do školy, bezpečné chování v silničním provozu a při sportu, setkání s toulavými zvířaty, nebezpečí v domácnosti
- první pomoc, integrovaný záchranný systém, volání na tísňové linky
- požár v domácnosti
- varování a ukrytí při nebezpečí
- evakuace

Očekávané výstupy:

Žák:

- uvědomuje si význam rodiny a rodinných vztahů;
- definuje pojem „manželství“ a popíše specifika manželského vztahu;
- uvede možné způsoby zajištění péče o děti;
- orientuje se v zákonitostech mezilidských vztahů, v rámci různých rolí respektuje pravidla slušného chování a aplikuje je ve svém životě;
- zná způsoby řešení konfliktů a řídí se jimi;
- uvědomuje si odlišnosti mezi lidmi, uplatňuje účelné způsoby tolerantního chování;
- vnímá globální problémy ekologického a společenského charakteru, dokáže je vlastními slovy jednoduše popsat;
- rozpozná projevy šikany, týrání a sexuálního zneužívání a ví, jak se v těchto situacích zachovat;
- při práci s internetem se chová obezřetně, dokáže účelně vyhledávat informace a ověřovat si je;
- uvědomuje si vliv reklamy a přítomnost násilí v médiích;
- uplatňuje návyky související s ochranou zdraví;
- vnímá škodlivost návykových látek, gamblerství, negativní dopady závislostí;
- v modelových situacích předvede způsoby odmítání návykových látek;
- ví, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi a toulavými zvířaty;
- zná pravidla silničního provozu a řídí se jimi v roli chodce i cyklisty;
- dokáže vyhodnotit dopravní situaci, aby zachoval bezpečnost svoji i svého okolí;
- svou obezřetností a užitím ochranných prvků předchází zranění při sportovních aktivitách;
- uvědomuje si rizika spojená s pobytom v domácnosti;
- v případě potřeby je schopen poskytnout první pomoc;
- ovládá způsoby komunikace se složkami integrovaného záchranného systému;
- uvědomuje si rizika požáru v domácnosti a ví, jak se v případě požáru chovat;
- je seznámen s možnými způsoby varování před nebezpečím;
- na modelové situaci popíše, jak postupovat při evakuaci;
- ví, co patří do evakuačního zavazadla.